

ÚROKOVÉ OPCE

Definice

Úrokové opce představují dohodu o horní, nebo spodní hranici úrokové sazby nebo opci na úrokový swap. Používají se

- pro zajišťovací účely nebo;
- pro získání výnosů při spekulativním obchodování.

Úrokové opce se rozlišují na Call opce a Put opce. Nejrozšířenější formy jsou: Cap, Floor a Swaption..

U typu Cap si kupující zajistí horní hranici úrokové sazby (= realizační cena) pro budoucí úvěry. V případě spekulativního obchodování se hodnota Capu zvyšuje s růstem úrokových sazeb.

Prodej Capu se používá pouze jako spekulativní nástroj. Prodávající obdrží prémii a zavazuje se vykompenzovat kupujícímu jakýkoliv rozdíl v úrokových sazbách.

Typ Floor zajistí kupujícímu určitou minimální úrokovou sazbu z budoucí investice. V případě spekulativního obchodování hodnota Flooru roste při klesajících úrocích.

ad a) Zajišťovací účely

Podle zvolené referenční doby splatnosti se každé tři nebo šest měsíců porovnává aktuální tříměsíční nebo šestiměsíční tržní úrok s dohodnutou realizační cenou. Pokud by byla tržní cena vyšší než realizační cena, bude držiteli Capu kompenzován rozdíl.

ad b) Spekulativní obchodování s cílem realizovat zisk

Hodnota Capu se zvyšuje se rostoucími úrokovými sazbami. Neporovnává se však s aktuálními úrokovými sazbami, ale s forwardovými sazbami (dnes obchodovanými budoucími úrokovými sazbami).

Totéž v opačném směru platí pro nákup/prodej Floor. Kupující Floor si zajišťuje spodní hranici úroků, zatímco prodávající drží spekulativní pozici.

Swapce (swaption) je opce na úrokové swapy (IRS = dohoda o výměně úrokových závazků). Existují dva základní typy swapcí: payers swaption (plátce swapce má právo zaplatit fixní úrokovou sazbu) a receivers swaption (příjemce swapce má právo obdržet fixní úrokovou sazbu). Obě formy opce lze nakupovat i prodávat.

Dále se rozlišují dva druhy provedení obchodu s různými rizikovými profily:

Swaption s vypořádáním swapu

Kupující vstupuje při uplatnění swaption do swapu (tj stává se protistranou swapu)

- Nákupem Payers-Swaption získává kupující právo zaplatit v den dodání dohodnutou pevnou úrokovou sazbu a za to získat dohodnutou variabilní úrokovou sazbu vztahující se k jistině.
- Prodejem Payers-Swaption se prodávající zavazuje v den dodání přijmout dohodnutou pevnou úrokovou sazbu a zaplatit dohodnutou variabilní úrokovou sazbu vztahující se k jistině.

- Nákupem Receivers-Swaption získává kupující právo v den dodání obdržet dohodnutou pevnou úrokovou sazbu a zaplatit za to dohodnutou variabilní úrokovou sazbu vztahující se k dané jistině.
- Prodejem Receivers-Swaption se prodávající zavazuje v den dodání zaplatit dohodnutou pevnou úrokovou sazbu a obdržet za to dohodnutou variabilní úrokovou sazbu vztahující se k dané jistině.

Swaption s hotovostním vypořádáním

Při uplatnění Swaption obdrží kupující rozdíl mezi peněžní hodnotou swapu a úrokovou sazbou swapce, nebo aktuální tržní úrokovou sazbou.

Výnos

Majitel úrokové opce získá výnos v případě, že tržní úroková sazba je v den realizace vyšší než realizační cena call opce nebo nižší než realizační cena put opce. V případě swapce lze dosáhnout výnosu tehdy, jestliže úroveň tržních úroků je v den realizace vyšší než dohodnutá realizační cena (u payers swaption), nebo nižší než dohodnutá realizační cena (u receivers swaption). Získaná opční prémie zůstává prodávajícímu, a to bez ohledu na to, zda opce byla uplatněna či nikoli.

Úrokové riziko

Úrokové riziko spočívá v možnosti budoucích změn tržních úrokových sazeb. Kupující/proávající úrokové opce je vystaven riziku ve formě kurzové ztráty, jestliže tržní úrokové sazby rostou/klesají. Toto riziko je tím větší, čím výrazněji tržní úroková sazba roste/klesá. Z toho vyplývá potenciálně neomezená velikost případné ztráty.

Prémie úrokové opce závisí na následujících faktorech:

- volatilita úrokových sazeb (rozsah kolísání úroků)
- zvolená realizační cena
- doba zbývající do splatnosti
- úroveň tržních úrokových sazeb
- běžné finanční náklady
- likvidita

To znamená, že cena opce může zůstat stejná, nebo může dokonce poklesnout i v případě, že se naplnilo vaše očekávání ohledně vývoje úrokových sazeb.

Úvěrové riziko

Kreditní riziko, kterému se vystavuje kupující IRS, spočívá v možnosti nesplnění závazku protistranou toho IRS a v následné nutnosti pokrýt svůj závazek za tržních podmínek.

Riziko úplné ztráty při nákupu

Riziko při nákupu úrokových opcí spočívá v úplné ztrátě premie, která musí být zaplacená bez ohledu na to, zda bude opce v budoucnu uplatněna.

Zvláštní podmínky pro úrokové opce

Úrokové opce nejsou standardizované. Jedná se výhradně o produkty na míru. Je proto mimořádně důležité informovat se předem o přesných detailech, zejména:

Druh realizace:

Může být opce uplatněna průběžně (americká opce) nebo pouze k dohodnutému datu (evropská opce)?

Uplatnění:

Dodávka podkladového instrumentu nebo vyrovnání v hotovosti?

Zánik:

Kdy opční právo zaniká? Banka nevykoná opční právo klienta bez jeho výslovného příkazu.